

Nr 41

Utlåtande i anledning av § 28 i riksdagens revisorers berättelse över den år 1965 av dem verkställda granskningen av statsverket.

Under finansdepartementet, § 28, har revisorerna behandlat frågor rörande trafikförsäkring och trafiksäkerhet (Del I, s. 224—247).

Utlåtanden har avgivits av *statens trafiksäkerhetsråd, försäkringsinspektionen och trafikförsäkringsföreningen* (Del II, s. 148—155).

Utskottet

Under förevarande paragraf har 1965 års riksdagsrevisorer tagit upp problem sammanhängande med den obligatoriska trafikförsäkringen och övriga motorfordonsförsäkringar. Revisorerna erinrar om att premierna för trafikförsäkring under de senaste åren undergått upprepade avsevärda höjningar, tillsammans uppgående till 87 % av premienivån år 1962, och finner det motiverat att de företagna premiehöjningarna närmare uppmärksammas. Enligt revisorernas mening synes det antagligt att premiefördelningen på olika kategorier fordonsförare icke i alla avseenden är tillfredsställande. Härvidlag erinras om att en stor del av trafikskadorna vållas av en mindre grupp förare, däribland många ungdomar, vilka i händelse av ett skadefall icke drabbas av några ekonomiska konsekvenser i fråga om försäkringspremien, därest de — som ofta är fallet — befinner sig i den lägsta bonusklassen. Det bör enligt revisorernas mening tagas under övervägande om icke systemet med tilläggspremier vid upprepade skadefall i den lägsta bonusklassen bör prövas. Revisorerna erinrar också om att de förare, vilka uppnått högsta möjliga bonus, eller 70 % nedsättning av premien, icke medges ytterligare bonus även om de kör skadefritt under ett mycket stort antal år. En ökad differentiering kan enligt revisorernas mening här tänkas vara motiverad. Det statistiska materialet rörande hithörande frågor anges dock vara alltför ofullständigt för ett definitivt ställningstagande. Revisorerna framhåller vidare att försäkringsföretagen i mycket ringa utsträckning torde utnyttja den regressrätt som i vissa fall föreligger mot skadevällande förare och den möjlighet som förefinnes att efter anmälan till försäkringsinspektionen besluta om högre premier för förare som genom ett flertal skadefall orsakar stora skadeersättningar. Slutligen bör

enligt revisorernas mening den på försäkringsinspektionen ankommande tillsynen över trafikförsäkringen fördjupas till ett mera ingående studium av grunderna för premiesättning och av försäkringens samband med frågor om trafikskador och trafiksäkerhet. Försäkringsinspektionen bör för nu nämnda uppgifter förses med erforderlig arbetskraft.

Utskottet delar revisorernas uppfattning att premieutvecklingen på förevarande område är oroväckande. Som försäkringsinspektionen framhållit måste dock de kraftiga premiehöjningarna under åren 1962—1964 ses mot bakgrunden av att någon premiehöjning icke dessförinnan ägt rum sedan 1952. Jämväl bör beaktas den allmänna prisstegring som, icke minst i fråga om motorfordonsreparationer, ägt rum under motsvarande period.

Även mot denna bakgrund är dock omständigheterna sådana att utvecklingen bör följas med största uppmärksamhet och alla möjligheter beträffande lämpliga förbättringar noga tillvaratagas. I viss utsträckning har — efter det revisorerna avgav sin berättelse — åtgärder i detta syfte redan vidtagits, främst genom det nya premieberäkningssystem som införts med tillämpning från den 1 februari 1966. Systemet, som omfattas av samtliga försäkringsbolag, innebär bl. a. att man reducerat försäkringsalternationen, infört ett enhetligt bonussystem och särskilda klassningslistor för olika bilmärken samt utbyggt systemet med självrisker bl. a. genom att införa en särskild självrisk för ungdomar. Genom det nya bonussystemet återgår man till tidigare gällande ordning att alla nytecknade försäkringar placeras i den lägsta bonusklassen, varav följer att det för en ny försäkringstagare kommer att ta längre tid att nå fram till den högsta bonusklassen. Spännvidden på bonuschemat blir med andra ord större. Det nya bonussystemet ger också försäkringstagarna större möjlighet att jämföra olika bolags premiesättning. Införandet av särskilda klassningslistor medför att den hittills vanligen tillämpade klassificeringen efter bilens motorstyrka eller tjänstevikt upphör. I stället bedöms varje bilmärke för sig genom inplacering i särskilda klasser, olika såvitt gäller trafik- och kaskoförsäkring. När det gäller kaskoklasserna har man tagit hänsyn till den enskilda bilmodellens genomsnittliga skadekostnad och reparationsdyrhet, vilket ansetts böra kunna få till följd ett större intresse från bilbranschens sida av att medverka till lägre reparationspriser, något som i sin tur kan komma bilägarna till godo i form av lägre premier. Genom att bygga ut självrisksystemet har man avsett att undvika reglering av de administrativt dyrbara småskadorna. För de nya förarna — i detta fall de som ej fyllt 24 år — tillämpar man en självrisk av 200 kronor vid varje skada där trafikförsäkring anlitas och en extra självrisk av 100 kronor vid anlitanande av vagnskadeförsäkring.

Såvitt utskottet kunnat finna innebär det nya systemet att revisorernas önskemål och förslag till åtgärder i väsentliga delar blivit tillgodosedda, icke minst vad gäller premiefördelningen på olika kategorier förare. Revisorernas tanke på ett mera konsekvent system med tilläggspremier för

förare som genom upprepade skadefall orsakar stora skadeersättningar synes värd stort beaktande. I viss mån torde dock avsaknaden av dylika bestämmelser kompenseras av försäkringsbolagens möjlighet att efter hänvändelse till försäkringsinspektionen besluta om högre premier för sådana förare. Enligt vad som framgår av försäkringsinspektionens remissyttrande över revisorernas berättelse i denna del har inspektionen också med bolagen tagit upp frågan om att standardisera och vidga bolagens praxis i detta hänseende.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit anser sig utskottet icke för närvarande böra föreslå särskilda åtgärder i anledning av vad revisorerna i denna del anfört. Det är dock angeläget att verkningarna av det nya premiesystemet noggrant följes och att jämväl utvecklingen i övrigt på hithörande område uppmärksammas. Utskottet anser sig kunna förutsätta att så kommer att ske.

Vid angivna förhållanden begränsar sig utskottet till att vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmåla.

Stockholm den 3 maj 1966

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

HARALD J. SKOGLÖSA

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Sörlin*, Hellebladh, Oscar Carlsson, Nyman* och Axel Kristiansson*, fru Hultell samt herrar Helge Karlsson och Sörenson*.

från andra kammaren: herr Skoglösa, fru Jäderberg, herrar Hamrin i Kalmar, Lundmark*, Haglund*, Rimås, Larsson i Borrbby*, Nilsson i Bästekille, Svanberg* och Nilsson i Agnäs samt fru Ekroth.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.